

JÄSENTIEDOTE 2 / 2014

kuva 1

AURINKOISET TERVEISET SEURAN SYYSRETKELTÄ SALOON JA HALIKKOON!

Puutarhataiteen seura teki syyskuun lopulla retken kahteen eteläsuomalaiseen historialliseen puutarhakohteeseen.

Lähdimme matkaan linja-autokyydillä Helsingistä lauantaiamuna 20.9. Matkan taittuessa Uudenmaan ja Varsinais-suomen sumuisissa maisemissa, retkemme asiantuntijaoppaat erikoistutkija Irma Lounatvuori ja maisema-arkkitehti Camilla Rosengren johdattelivat retkeläiset Halikon Joensuun eli Äminnen kartanon historiaan. Joensuun kartanolla mukaamme liittyi omilla kyydeillään saapuneita retkeläisiä ja nautimme yhteiset aamukahvit ja eväshetken.

Aamupalan jälkeen sumuinen aamu oli väistynyt ja 35 retkeläisen joukkomme pääsi tutustumaan kartanon puistoon kirkkaassa syysauringossa puutarhuri Outi Haaviston ja Irman ja Camillan opastuksella. Taidokkaasti hoidetun kartanopuiston kauniit näkymät ja monipuoliset tilat tekivät retkeläisiin suuren vaikutuksen.

(...jatkuu takasivulla)

kuva 2

Tulossa helatorstaiviikolla 2015: opintomatka Juutinrauman alueelle

Puutarhataiteen seura järjestää opintomatkan Juutinrauman alueelle 14. - 17.5.2015.

Osallistujat saapuvat Tanskaan omin neuvoin ja tapaavat Kööpenhaminassa sovittuun aikaan opintoretken alkaessa. Kohteisiin matkataan yhdessä. Opintoretken kustannukset koostuvat majoitus- ja linja-autokuluista. Olemme seuran puolesta tehneet alustavat varaukset kohtuuhintaisiin hotellimajoituksiin ja majoituskulut kolmelta matkayöltä ovat alustavasti noin 130€ retkeläistä kohti.

Tiedustelut ja alustavat ilmoittautumiset 15.12. mennessä seuran sihteerille: mari.soini@iki.fi

Ohjelmaa voidaan tarkentaa yhteistyössä matkalle ilmoittautuneiden kanssa. Alustavan ohjelman on valmistellut maisema-arkkitehti Gretel Hemgård:

to 14.5. / 1. retkipäivä

Aamulento Helsinki Kööpenhamina.

Junalla Kastrupista Malmön rautatieasemalle.

Malmön keskusta-alueen puistot – alussa opastus, jonka jälkeen oma kierros. Muita mahdollisia kohteita mm.: Gustav Adolfs torg, Pildammsparken, Kungsparken, Västra Hamnen: Daniaparken 2001, Ankarparken 2001. Lisää kohteita linkistä: http://www.malmotown.com/sv/files/2013/01/12_parkerimalmo_2010_Sv.pdf

Bussilla tai junalla Helsingborgiin, yöpyminen hotellissa *Comfort Hotel Nouveau, Gasverksgatan 11.*

pe 15.5. / 2. retkipäivä

Linnapuisto Sofiero. Helsingborgin kaupungin näyttävät puistot (mm. Öresundsparken, Slottshagen ja rantamaisemat).

Yöpyminen Helsingborgissa edellisen yön majapaikassa.

la 16.5. / 3. retkipäivä

Lautalla Helsingøriin.

Opastettu tutustuminen Kronborgin linnan restauroituun linnoitukseen. Tutustuminen uudistettuun satamarantaan (kulttuuri- ja museorakennukset, mm. vuonna 2013 avattu telakkamuseo)

Juna Kööpenhaminaan ja yöpyminen hotellissa *Hotel Nora Copenhagen, Nørrebrogade 18B.*

su 17.5. / 4. retkipäivä

Fredensborgin linnanpuisto ja muita mahdollisia kohteita. Paluu Kastrupiin ja iltalennolla Helsinkiin.

Paimion parantolaympäristön elvyttämisen mahdollisuuksia

Paimion parantolan ympäristön tulevaisuuden pohtiminen on jälleen ajankohtaista, kun noin 80 vuotta kestänyt sairaalatoiminta siirtyy vähitellen muualle. Merkittävimpänä uutena käyttäjänä tiloihin on muuttanut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lasten ja Nuorten Kuntoutussäätiö.

Ajankohtaiseksi Paimion parantolan tekee myös se, että Alvar Aalto -säätiö on saanut 140 000 euron apurahan parantolan säilyttämisen hallintasuunnitelman laadintaan. Apurahan myönsi Getty -säätiö. Suunnitelma tähtää parantolakokonaisuuden pitkäikäisyyden hyvään ylläpitoon. Suunnitelmaa laativat Alvar Aalto -säätiön kanssa Museovirasto ja ELY-keskus.

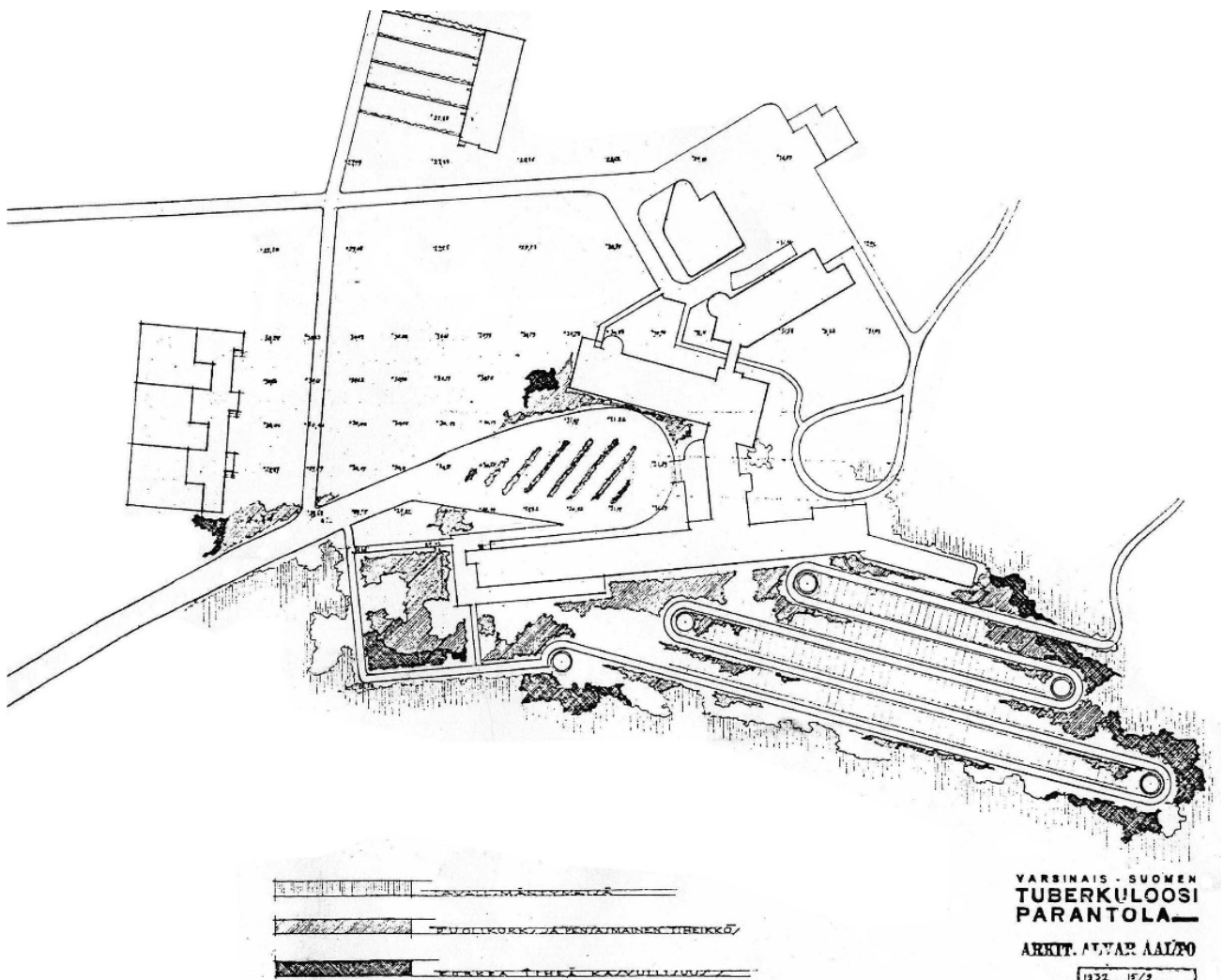
Alvar Aallon suunnittelema Paimion parantola on yleismaailmallisesti merkittävä ja kansainvälisesti tunnettu kulttuuriperintökohde. Paimion parantolassa ympäristö otettiin tärkeänä osana mukaan suunnitteluun hyödyn-

tämällä ympäristön tarjoamat hoidolliset, taiteelliset ja taloudelliset mahdollisuudet. Ympäristö suunniteltiin rakennuksen kanssa hoidon apuvälineeksi, Aallon omia sanoja käyttäen ”mediciniseksi instrumentiksi”.

Yksi esimerkki ympäristön hyödyntämisestä on Aallon kilpailuehdotuksessa hallisiiven eteen suunniteltu pihan terassointi, jossa makaavien tuberkuloosipotilaiden ajateltiin hyötyvän auringonvalosta ja mäntymetsän ilmastasta. Terassointi ei kuitenkaan toteutunut sellaisenaan vaan varojen puutteesta johtuen Aallon toimistossa laadittiin uusi suunnitelma päärakennuksen eteläpuoleisesta piha-alueesta. Toteutunut sommitelma perustui serpentiinikäytävään ja suihkulähteisiin sekä avoimeen tilaan, jota päärakennuksen lisäksi rajasi mäntymetsä. Käytävällä oli mahdollista ulkoilla ja suihkulähteiden solina kantautui potilashuoneiden ikkunoista sängyssä makaaville potilaille.

Viistoilmakuva 1930-luvun lopulta. Kuva: Helsingin yliopistomuseo

Alvar Aallon toimiston suunnitelma vuodelta 1932 päärakennuksen ympäristön jäsentämisestä. Kuva: Alvar Aalto -säätö

Lapsia Paimion pihaympäristössä vuonna 2014.
Kuva: Pekka Lyytinen

Tuberkuloosiin tehoavien lääkkeiden löytymisen myötä auringonvalon ja ympäristön merkitys vähentyi. Muun muassa päärakennuksen eteläpuoleinen käytäväsomitelma muutettiin nurmeksi ja suurin osa suihkulähteistä poistettiin. Viidestä suihkulähteestä on nykyään toiminnassa enää yksi. Muiden neljän suihkulähteen pohjat ovat kuitenkin säilyneet nurmikolla.

Ympäristössä vuosien saatossa tehdyt muutokset ja kasvillisuuden kehittyminen ovat muuttaneet tilajäsentelyä ja yleisilmettä. Suurin osa alkuperäisistä keskeisistä piirteistä on kuitenkin säilytettävissä ja palauttavissa lähinnä kasvillisuuteen kohdistuvien hoidollisten keinoin sekä palauttamalla keskeiset puutarhasommitelmat.

Parantolan ympäristöllä on suuri arvo kokonaistaideteoksen osana. Ympäristön kannalta on onnellista, että uusi käyttö - lasten ja nuorten kuntoutuksessa - hyötyy ympäristön henkistä ja fyysistä hyvinvointia lisäävistä tekijöistä. Alkuperäiset suunnittelupyrimykset ovat siis jälleen ajankohtaisia. Kulttuuriympäristön vaalimisen li-

säksi on myös perusteltua palauttaa keskeisimpiä kadonneita puutarhasommitelmia, sillä ne osaltaan tukevat kuntoutustyön nykyisiä tarpeita. Paimion parantola ansaitsee säilyä esimerkkinä siitä, miten kokonaisvaltaisen lähestymistapa suunnittelussa voi luoda ympäristöjä, joissa rakennettu- ja luonnonmaisema sekä nykyiset tarpeet ja historialliset arvot ovat keskenään sopusoinnussa.

teksti: Jere Saarikko, maisema-arkkitehti

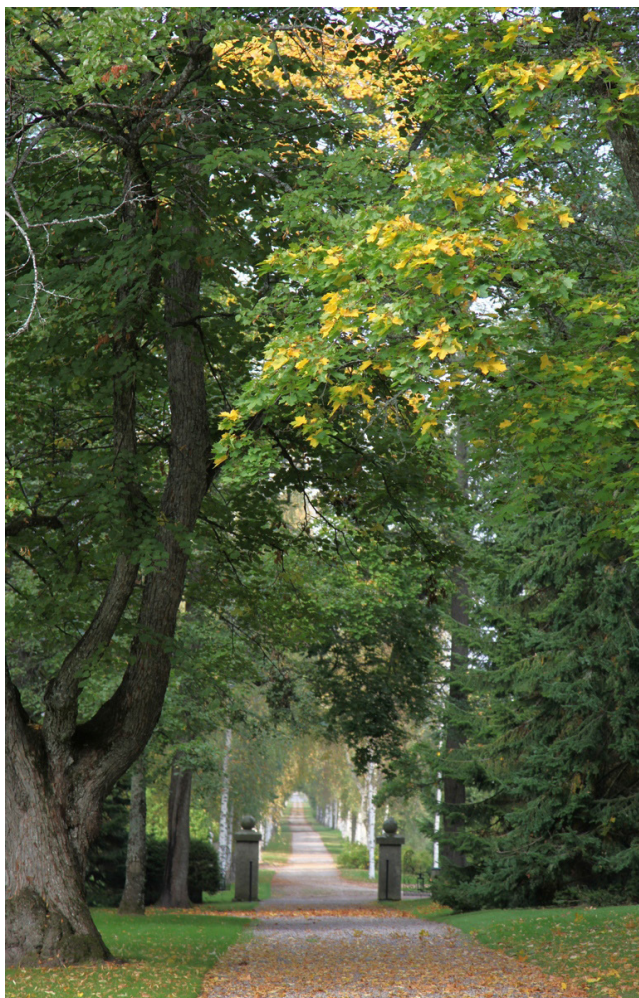

kuva 4

(jatkoa etusivulta)

Äminnestä matkamme jatkui Rikalanmäen krouviin ja herkulliselle lounaan jälkeen suuntasimme Kiskon Mommolaan. Yksityisomistuksessa olevan ratsutilan rakennukset ovat säilyneet ulkoasultaan 1700- ja 1800 luvun asussa ja päärakennuksen ja sen edustan pihaa rajaavien sivurakennusten muodostama pihapiiri oli intiimi ja viehättävä. Kartanon omistaja Merja von Weissenberg ja asiantuntijaoppaamme kertoivat Mommolan vaiheista ja puutarhan kunnostuksesta ja ihastelimme kiintymyksellä ja huolella kunnostetun kartanomiljöön viehättävää tunnelmaa.

Paluumatkalle Kiskosta Turun moottoritille valitsimme tien 1870, joka kiemurtelee Kurkelanjoen ja Aneriojoen jokilaaksojen vauraissa viljelysmaisemissa. Päivän aikana näkemämme kohteet muodostivat mielenkiintoisen ja toisiaan täydentävän kokonaisuuden, jota on ollut mukava muistella syksyn hämärtyvissä illoissa. Lämmin kiitos vielä mukana olleille ja kaikille seuran jäsenille tervetuloa mukaan tuleville retkille!

kuva 3

Jos mielessäsi on toiveita tulevista retkikohteista tai muita kehitysideoita seuran toimintaan, ota yhteyttä seuran hallitukseen tai toimihenkilöihin!

**PUUTARHATAITEEN SEURA RY
SAMFUNDET FÖR
TRÄDGÅRDSKONST RF**
PL 941, 00101 HELSINKI

www.gardenartsociety.fi/
tili: Danske Bank,
FI41 8000 1770 5461 67

HALLITUS:
Mona Schalin
puheenjohtaja
040 - 532 9558
mona.schalin[a]welho.com

Julia Donner
julia.donner[a]helsinki.fi

Gretel Hemgård
gretel.hemgard[a]hemgard.fi

Maunu Häyrynen
mauhay[a]utu.fi

Päivi Islander
varapuheenjohtaja
paivi.islander[a]hel.fi

Outi Haavisto
outipellinen[a]gmail.com

Jere Saarikko
jere.saarikko[a]hel.fi

Hiroko Kivirinta
hiroko.kivirinta[a]gmail.com

Reeta Pellinen
reeta.pellinen[a]gmail.com

TOIMIHENKILÖT:

Mari Soini
sihteeri
040 - 590 8946
mari.soini[a]jiki.fi

Minna Raassina
taloudenhoitaja
041 - 536 6890
minna.raassina[a]vahanen.com

Pertti Pyhtilä
internetsivut
pyhtila[a]jiki.fi

Turun paikallisosaston
yhteyshenkilö:
Marja-Leena Niitemaa
040 - 521 0327
maleni[a]utu.fi

Joensuun kartano valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) sivustolla:

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1263

Mommolan kartano valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) sivustolla:

http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=79